

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,

faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijai

2024- - Nr. (9.4.13Mr-121)10-

į 2024-08-29 Nr. P33-49

Kopija

Anželikai Banevičienei

anzelika.baneviciene@gmail.com

DĖL ANŽELIKOS BANEVIČIENĖS KREIPIMESI IŠDĖSTYTŲ PRAŠYMŲ IR SIŪLYMŲ

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – ministerija) ir Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) išnagrinėjo pareiškėjos Anželikos Banevičienės 2024 m. rugpjūčio 1 d. kreipimąsi „Dėl Vyriausybės nutarimo ir Sveikatos apsaugos ministro įsakymų pakeitimo“, persiūtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos 2024 m. rugpjūčio 29 d. raštu Nr. P33-49 „Dėl Anželikos Banevičienės kreipimesi išdėstytų prašymų ir siūlymų“ (toliau – kreipimasis), ir teikia informaciją.

1. Dėl pasiūlymo pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimą Nr. 370 „Dėl privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo patvirtinimo“ taip, kad sveikatos priežiūros įstaigos, sudariusios sutartis teikti sveikatos priežiūros paslaugas, apmokamas iš PSDF lėšų, vienoje Lietuvos teritorijos dalyje negalėtų šių paslaugų teikimo perkelti į kitą Lietuvos teritorijos dalį.

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gegužės 24 d. nutarimu Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimo Nr. 370 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimo Nr. 370 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis apmokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo sąlygų sąrašo patvirtinimo“, 12.6 papunktis, kuriame buvo įtvirtinta išlyga nevertinti poreikio Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšomis finansuojamoms paslaugoms, kai jos pradamos teikti nauju įstaigos licencijoje nurodytu asmens sveikatos priežiūros veiklos adresu. Nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigalioja nauja 12.6 papunkčio redakcija, kurioje nebelieka minėtos išlygos ir tai reiškia, kad asmens sveikatos priežiūros įstaiga (toliau – ASPI), sudariusi sutartį su teritorine ligonių kasa, kurios veiklos zonoje yra ASPI, negalės teikti tos pačios rūšies paslaugas bet kurioje kitoje Lietuvos zonoje. Keitimu nuo 2026 m. sausio 1 d. siekiama tiek naujai įsteigtoms ASPI, tiek jau veikiančioms ASPI sudaryti vienodas sąlygas pretenduoti dėl paslaugų kompensavimo PSDF lėšomis.

Ministerijos nuomone, licencijoje nurodyto veiklos vietos adreso keitimas toje pačioje teritorijoje neturėtų ir ateityje kliudyti ASPI toliau gauti finansavimą iš PSDF biudžeto tomis pačiomis sąlygomis, tačiau ministerija laikosi nuomonės, kad papildomų veiklos adresų atsiradimas (pavyzdžiui,

per padalinius visoje Lietuvoje plečiant ASPĮ teikiamas įstaigos veiklos vietas) neturėtų būti laikomas išimtimi nevertinant naujoje vietoje esančio paslaugų poreikio.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau šis kreipimosi pasiūlymas nėra aktualus.

2. Dėl pasiūlymo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme numatyti, kad VLK skelbia informaciją apie reikalingų paslaugų poreikį, pateikdama paslaugų poreikio apskaičiavimus, o ne tik galutinius skaičius.

Šis pasiūlymas grindžiamas tuo, kad, anot pareiškėjos, nėra jokių galimybių įsitikinti priimtų sprendimų skaidrumu, nes VLK viešai skelbiama informacija apie atitinkamų paslaugų poreikį neleidžia suprasti, kaip jis apskaičiuotas, kaip jis koreliuoja su ankstesnio laikotarpio poreikiu ir jo patenkinimu.

Atsižvelgdami į šio kreipimosi argumentus, norėtume pažymėti, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugų poreikio apskaičiavimo principai detalai aprašyti Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, poreikio nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. V-862 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros paslaugų, apmokamų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, poreikio nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika):

1) pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros (toliau – PAASP) paslaugų poreikis prognozuojamas atsižvelgiant į prisirašiusių prie PAASP įstaigų asmenų skaičių (Metodikos 8.1 papunktis ir 9 punktas);

2) asmens sveikatos priežiūros paslaugų (išskyrus stacionarines aktyviojo ir ilgalaikio gydymo bei dienos chirurgijos paslaugas) poreikis apskaičiuojamas Metodikos III skyriuje nustatyta tvarka pagal šiame skyriuje pateiktas matematinės formules;

3) stacionarių aktyviojo, ilgalaikio gydymo ir dienos chirurgijos paslaugų bei naujų paslaugų poreikis nustatomas Metodikos IV skyriuje nustatyta tvarka pagal šiame skyriuje pateiktas matematinės formules.

Taigi, skirtingai, nei nurodyta kreipimesi, sveikatos priežiūros paslaugų poreikio nustatymas yra griežtai reglamentuotas, apskaičiuojamas vadovaujantis objektyviais statistiniais duomenimis ir eliminuojant bet kokią galimybę skirtingam teisės aktų nuostatų ar statistinių duomenų interpretavimui – PAASP paslaugų poreikis apskaičiuojamas atsižvelgiant į prisirašiusių prie šių įstaigų gyventojų skaičių (VLK disponuoja tiksliais prie PAASP įstaigų prisirašiusių gyventojų duomenimis ir ASPĮ negali jiems daryti įtakos), kitų paslaugų poreikis apskaičiuojamas atliekant aritmetinius veiksmus pagal Metodikoje pateiktas formules.

Kreipimesi taip pat nurodyta „Pažymėtina, kad poreikio tenkinimo mastas apskaičiuojamas pagal ankstesnių metų suteiktų paslaugų rezultatus. Kadangi šiuos rezultatus įtakoja asmens sveikatos priežiūros įstaigų veikla, tai gaunasi, kad konglomeratinės įstaigos prisitaiko sau paslaugų mastą tokį, kuris atitinka jų poreikius (nes jos gali kilnoti paslaugas tarp savivaldybių)“. Dėl šio argumento pažymėtina, kad, kaip buvo paminėta pateikiant nuomonę dėl 1 kreipimosi pasiūlymo, 2026 m. sausio 1 d. įsigaliosiantis teisinis reguliavimas užtikrins, kad atitinkamų paslaugų poreikis nebus skaičiuojamas tik tuo atveju, jeigu ASPĮ pageidaus perkelti buveinę į kitas patalpas toje pačioje savivaldybėje, o tuo atveju, jeigu ASPĮ pageidaus paslaugas teikti kitoje savivaldybėje, Metodikoje nustatyta tvarka bus skaičiuojamas atitinkamų paslaugų poreikis šioje savivaldybėje.

Taip pat paminėtina, kad VLK neturi techninių galimybių viešinti detalius poreikių skaičiavimus, nes didžioji skaičiavimų dalis atliekama automatiniu būdu – paruošiami pirminiai duomenys (klasifikatoriai) ir pats poreikių skaičiavimas atliekamas naudojantis tuo tikslu sukurtu programiniu kodu, t. y. nėra tarpinių rezultatų, kuriuos būtų galima viešinti. Taigi poreikių skaičiavimo pavišėjimas iš esmės reikštų sistemos programinio kodo pavišėjimą, o tai keltų riziką ne tik skaičiavimams naudojamų asmens duomenų saugumui, bet ir visam duomenų tvarkymo saugumui apskritai. Pažymėtina, kad toks asmens duomenų tvarkymas neatitiktų 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant

asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 5 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyto reikalavimo asmens duomenis tvarkyti tokiu būdu, kad, taikant atitinkamas technines ar organizacines priemones, būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas, įskaitant apsaugą nuo duomenų tvarkymo be leidimo arba neteisėto duomenų tvarkymo ir nuo netyčinio praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo (vientisumo ir konfidencialumo principas), ir 32 straipsnyje nustatytos pareigos duomenų valdytojui ir duomenų tvarkytojui imtis priemonių, kuriomis užtikrinamas duomenų tvarkymo sistemų ir paslaugų konfidencialumas, vientisumas, prieinamumas ir atsparumas.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad analogiška praktika taikoma ir visose kitose srityse – teisės aktuose (aprašuose, metodikose ir kt.) nustatomi detalūs procesai (skaičiavimų atlikimo tvarka, formulės ir kt.), o viešinami tik skaičiavimų rezultatai (įvairūs apskaičiuoti įkainiai, rinkliavų dydžiai ir pan.), bet ne patys skaičiavimai.

3. Dėl pasiūlymo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme numatyti, kad VLK skelbia informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigų suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas (apmokamas iš PSDF biudžeto), nurodydama kiekvienos sveikatos priežiūros įstaigos suteiktų paslaugų kiekius pagal paslaugų rūšis ir šioms paslaugoms teikti gautas PSDF sumas pagal atskiras Lietuvos teritorijas. Informacijoje turėtų matytis kurioje Lietuvos teritorijoje paslaugoms teikti buvo gautos lėšos ir kiekiai, bei kurioje Lietuvos teritorijoje jie faktiškai buvo panaudoti.

Informuojame, kad Lietuvos atvirų duomenų portale internete adresu https://data.gov.lt/datasets/?selected_facets=organization_exact%3A152 skelbiami detalūs duomenys, susiję su asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimu, tarp jų – ir kreipimesi minimi duomenys apie konkrečių ASPĮ suteiktų paslaugų skaičių ir už jas sumokėtas PSDF biudžeto lėšas. Atkreipiame dėmesį į tai, kad skelbiamų duomenų apimtis yra itin didelė: ASPĮ, su kuriomis sudarytos sutartys dėl PSDF biudžeto lėšomis apmokamų paslaugų teikimo yra apie 2 000, vien ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų kodų (paslaugų rūšių) yra apie 1 800, suteiktų paslaugų kiekis yra itin didelis, todėl objektyviai neįmanoma visus šiuos duomenis pateikti tokia forma ir būdu, kad jie būtų ne tik išsamūs, bet ir suprantami neįgudusiam naudotojui. Atsižvelgdama į tai, VLK savo interneto svetainėje naudotojams draugiškesnėje aplinkoje skelbia supaprastintus ir mažesnės apimties duomenų rinkinius, be kita ko, suteikdama galimybę pačiam naudotojui duomenis rikiuoti, filtruoti ir pan., pavyzdžiui, stacionarinio aktyviojo gydymo duomenys, apibendrinti ligų prevencijos programų duomenys arba detalūs ligų prevencijos programų duomenys.

Su kitais VLK skelbiamais duomenimis galima susipažinti VLK interneto svetainėje adresu <https://ligoniukasa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/gydymo-istaigoms-ir-partneriams/duomenu-analizes-rodikliai-vizualizacijos/>.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, manome, kad iš esmės visa kreipimesi pateiktame pasiūlyme nurodyta informacija jau ir šiuo metu yra viešai skelbiama.

Ministras

Aurimas Pečkauskas

Jolanta Sinkevič, tel. +370 (5) 205 5285, el. p. jolanta.sinkevic@sam.lt
Artūras Remeikis, tel. +370 5 237 0728, el. p. Arturas.remeikis@vlk.lt